

СПОВІДАЛЬНІ СОНЕТИ

1

Я став тоді рабом, як написав заяву,
Вступив під натиском до компартійних лав.
В тім пеклі я горів, мов ялівець, палав
І потім опадав кудись в глибоку мряву.

Та чудо сталося: на вольності відправу
Мене покликано для неминущих справ.
Я душу спалену свою з землі зібрав,
Мов з іскрами золу димуючу й криваву.

Я ще горю, але то тільки никла грань;
Врятований з вогню, жадаю прохолоди,
Виходжу на сніги в сяйну, морозну рань.

Не оглядаюся на власні переходи,
Боюся бачити на білині свободи
Сліди обвуглених юнацьких почувань.

2

Не вірив я собі, страхався власних слів,
Бо знав, що слухають і стіни, й телефони,
Та виривався все ж з покірної колони,
Що до трибун несла царя пролетарів.

До наляку свого ненавистю горів,
Окови на душі носив тяжкі, як дзвони.
А вже коли співав про чорне і червоне,
То думав про своїх братів-боївкарів.

В благословенний день собі сказав я: "Досить!
Боятись перестань, і на майдан іди,
І сповідайсь, як муж, що милості не просить!"

Окови я зламав, та не позбувсь біди:
Палають на душі ганебні їх сліди;
Ласкавий Бог, але полегші не приносить.

3

Любити ворогів — найтяжча це наука,
Що йде, мій Господи, з Твоєї доброти.
Я ж в серці закипав, жадав покари, мсти,
Коли мене вражав негідник і падлюка!

Та піднімав і Ти у Божім храмі бука
На жадібних купців погорблені хребти,
І Юді Ти не дав од зашморга втекти,
Як пойняла його відступництва розпука.

Ненавидів я зайд-гнобителів. Пробач,
Та більше не любив не чужака, а брата,
Що за геройство мав свій підневільний плач.

Ще більше не любив себе! Доба проклята
Була така, що я з гнобителем на свята
Сідав за стіл і їв, як плоть свою, калач.

4

Був на трибуні кат, а ми сиділи в залі,
Поети злякані, ряди погаслих свіч,
На гори наших душ упала темна ніч,
І зір погаснув наш з болючої печалі.

Як під помостами конали на Каялі
Пов'язані князі, так мліла наша річ.
Мовчали ми, як дух зруйнованих сторіч,
Як Бога вічного потовчені скрижалі.

Ніхто не закричав. І я змовчав також,
Та нишком докоряв поетові старому,
Коли в його руці відчув смертельну дрож.

Чому це я не зміг пробачити нікому
Тремтіння власних рук, ганебну осорому
Мовчанки рабської, що прославляє лож?

5

Хотів я підійти і вдарити падлюку,
Щоб заточився він і повалився в грязь,
Щоб аж йому щока від ляпаса спеклась,
І щоб тулився він, немов хробак, до бруку!

Насправді ж я йому подав поштиво руку
І плоть його відчув, немов гидотну мазь;
Втім, усмішка моя (звідкіль вона взялась?)
Нагадувала крик розчавленого звуку.

Фальшива доброта перемогла на мить.
А може, то була відразу до мерзоти,
Котра лайно і бруд обходити велить?

А може, я свій страх не зміг перебороти,
Бо як згадаю, знов тремчу від соромоти,
І на моїм лиці той ляпас мій горить!

6

Я недругів своїх старавсь не впізнавати,
Проходячи повз них, убік відводив зір;
Це помилка була, бо ворог — наче звір:
Як в очі не зирнеш, він буде нападати.

Ти пожадай за зло не миру, а відплати,
І сутички шукай, і злагоді не вір;
Як він одвернеться, роби наперекір,
Ставай з ним до чола, хай бризне кров бидляти!

Гірке моє вчення. Немає тут Христа.
Є людські мудрощі, позичені в потвори,
Що невідома їй звитяжна доброта.

О Боже, чом же Ти не дав мені покори,
Коли шукав мій дух ослаблений опори,
І сяяла йому, як сонце, правда-мста?!

7

Сумна моя душа — криниця, повна туги
За тим, що не збулось, хоч мріялось мені.
Та не хотів би я вернутись в юні дні,
Щоб виправляти все, життя прожити вдруге.

Ганьбу приниження над волею наруги
Я в серці вмурував на кам'яному дні.
Та дзвони вдарили! В натхненному вогні
Горів я й воскресав з народної потуги.

Минулося. Гуде прощань глуха струна.
А я, не вписаний ні в жертви, ні в герої,
Дивлюсь, як глибину ковтає глибина.

І жаль мені за тим, що смерті молодії
Я не зустрів тоді, коли ходив при зброї
Над Прутом у лісах, у сотні Спартана.

8

Про славу я не дбав, не пхався в лавреати,
А як давали, брав медалі й ордени,
Та не кладіть мені тих бляшок до труни,
Щоб я без сорому міг перед Богом стати.

Писав я вірші й знав напам'ять їх читати,
Але не всі, не всі, немовбито вони
Від різних матерів були мої сини;
Тих я любив, а тих не міг ніяк згадати.

Хоч я підозрював — Політика була
Повією, але її гріховна знада
П'янила й на мій дух лягала, наче мла.

Але до Лірики я біг, як до свічада
Своїх бажань і мрій, і, мабуть, добрі чада
Та дівчина на світ од мене привела.

9

Я з прапором стояв у людським ланцюзі,
Що біг дорогою до Києва зі Львова.
Підводилась тоді із мертвих наша мова,
І серце з радості купалося в сльозі.

Де ж дівся той народ, та сув'язь барвінкова,
Ті горді погляди, мов леза в морузі?

Те стало смердами, а те пішло в князі,
Те в шлях зарилося, як згублена підкова.

Держава є, але народу ще нема.
Задовго ми були у хробачливій плісні,
Згасила мозок нам нагайка і тюрма.

Та вірю я в часи майбутні, благовісні —
Постане нація об'єднана, як в пісні,
І люди, не раби, візьмуться до керма.

10

Як замками з піску втішається дитя,
Так я радів колись будовою держави,
І серце я поклав поміж каміння ржаве,
Аби стіна була відпорна до гниття.

Не каюсь, та болить затрачене життя;
Там будяки ростуть, де квітували трави,
І споживаю я розчарувань потрави,
Трутизну п'ю і жду на смертне забуття.

Я знаю: дні були, коли світив, як зброя,
Мій непокірний дух, та грізний мій припас
Пішов до рабських рук; мені ж — судьба ізгоя!

Занесений піском моїх чуттів алмаз;
Моя доба пройшла, її поглинув час,
Та буде ще вона відкопана, як Троя!

2000-2002